

En una oració com *Tots plegats ho farem tot*, el conjunt *Tots plegats* es refereix a unes persones que s'han aplegat, per coincidència de criteris o finalitats, a fi de dur a terme unes actuacions; es tracta de persones determinades: els reunits amb un mateix propòsit.

Tots els veïns de l'escala ho han aprovat. És evident que *tots* són, determinadament, els veïns.

Insistim-hi: sempre que ens referim a un conjunt de persones no especificades, és *tothom* i no pas el pronom «tots».

Que tothom tingui (no pas el castellanisme, *Que tots tinguem*) *el mateix dret d'opinar no vol pas dir que totes les opinions siguin igualment bones.*

Cal, doncs, una legislació que protegeixi el català i que permeti, a qui ho desitgi, d'emprar-lo davant tothom i en qualsevol situació.

El consens europeista abasta gairebé tothom.

Feu servir *tothom* sempre que correspongui i no el substituiu, impròpiament, per *tots/totes*. ♦

«Deixar estar»

JAUME VALLCORBA I ROCOSA

La locució *deixar estar*, en el significat de desistir d'ocupar-se d'algú o d'una cosa, abandonar-lo o abandonar-la, desentendre-se'n, és plenament i genuïnament catalana. Als lectors dels textos catalans antics, els sorprèn molt que hi hagi qui s'hagi despenjat vedant-ne l'ús.

Ja apareix abundantment en la *Crònica* de Ramon Muntaner (1265-1336). Assenyalem el capítol a què pertany en la divisió de Casacuberta (Editorial Barcino):

E d'aquí avant lleixarem estar lo senyor rei de Castella, qui se'n tornà en sa terra [...] e tornarem a parlar del senyor rei d'Aragó (13).

Ara lleixaré estar aquesta ajuda qui es fa i es cull per totes ses regions sues (41).

Ara us lleixaré aquests estar e parlaré del rei Carles e del comte d'Alençó e de llurs gents (68).

També la trobem, per exemple, en la *Crònica* de Jaume I (1208-1276), l'anomenat *Libre dels feyts*:

E per quant volríets vós que jo em partís d'aquí [me n'anés] e que no prenguéss aquest loch [lloc]? Llexem estar lo dan e la onta [l'afrent] que jo hi prendria, e tota ma ost (paràgraf 164 del manuscrit de Poblet, Editorial Barcino).

Els anteriors són exemples de l'ús d'aquesta locució en el català dels segles XIII i XIV. Tot seguit en veurem de posteriors en el temps.

De les *Memòries d'un pagès del segle XVIII* (Curial, 1978):

Que valia més que tot lo del meu se perdés que no jo fer-lo quedar mal, així que ho deixés estar i que no pagués (p. 98).

Així lo deixé estar i me n'aní per evitar més raons (p. 100).

Alguns que no hi tenien cap culpa los deixaré estar (p. 105).

De Santiago Rusiñol, *L'auca del senyor Esteve* (any 1907) (*Obres completes*, vol. I, Editorial Selecta):

Que no ho sents? Deixa estar el paquet (p. 70).

Vaja, deixeu-lo estar, pobre noi [...] No vinguis a temptar menors (p. 71).

Deixa't estar de semblances, ni de xais, ni de coses fútils (p. 102).

En castellà hi ha la locució *dejar correr* (vegeu-ho en el diccionari de la Real Academia Española) que té un significat semblant a la catalana *deixar estar*. Vist això, abstenim-nos de substituir *deixar estar* pel foraster «deixar córrer». ♦

Pagesa vallesana

Dibuix cedit per Núria Guilié